

กลวิธีการแปลหลักพุทธธรรมในพระพุทธานุศาสนเป็นภาษาอังกฤษ

TRANSLATION STRATEGIES OF BUDDHADHAMMA IN BUDDHISM IN ENGLISH

ชลิกาญจน์ จันทจำรัสรัตน์ *

Chalikarn Janthajumrusat

บทคัดย่อ

บทความนี้เสนอ ความหมายของการแปล กระบวนการแปล ปัจจัยที่มีผลต่อการแปล ประวัติของการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ประวัติการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาต่างประเทศ แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม ปัญหาการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาอังกฤษ หลักในการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ : กลวิธีการแปล, การแปล, หลักพุทธธรรม

ABSTRACT

This article offers definition of translation. The translation process factors that influence the translation also the history of English translating, English into Thai, and Thai into English-language. The history of translating Buddhaddhamma Principles into foreign language. The concept about the Buddhist sermon, Buddhaddhamma Principles and the main problem of Buddhaddhamma Principles translation into English-language and the way how to translation the Buddhist sermon into English-language.

Keywords : Translation Strategies, Translation, Buddhaddhamma Principles

บทนำ

การแปลเป็นการถ่ายทอดภาษาหนึ่ง หรือภาษาต้นฉบับมาสู่อีกภาษาหนึ่งหรือภาษาแปล โดยรักษาความหมายเดิมให้ครบถ้วน ตลอดจนท่วงทำนองเขียนและอรรถรส และสื่อความหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนภาษาต้นฉบับ นอกจากนั้นยังใช้ภาษาแม่อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และลักษณะของภาษาแปล Peter Newmark กล่าวว่า การแปลเป็นงานศิลปะที่มีองค์ประกอบคือ ผู้แปลพยายามจะนำข้อความจากภาษาหนึ่งไปแทนที่ภาษาหนึ่ง การแปลประกอบไปด้วยการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ฉบับแปล ทำได้โดยเปลี่ยนจากรูปแบบของภาษาแรกไปสู่รูปแบบของภาษาที่สองด้วยโครงสร้างทางความหมาย โดยที่ยังคงรักษาความหมายเอาไว้ มีแต่เพียงรูปแบบเท่านั้นที่เปลี่ยนไป¹

* อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร

¹ Newmark, P. **A Textbook of Translation**. (London : Prentice Hall International, 1988),p.7.

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลของพระพุทธศาสนามานานมาก เพราะเชื่อว่า หลักพุทธธรรมจะสามารถแก้ปัญหาและการตอบสนองความต้องการของคนไทยได้อย่างแท้จริง การแปลหลักพุทธธรรม เป็นเรื่องที่ยากและลึกซึ้ง ซึ่งต้องการความเข้าใจเนื้อหาก่อนแปล นอกจากนั้นยังนำมาจากภาษาบาลีและสันสกฤต ดังนั้นผู้แปลต้องมีความเข้าใจในหลักพุทธธรรม เพราะการแปลหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่ยากกว่าการแปลโดยทั่วไป ผู้แปลควรแปลด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ ผู้แปลควรหาความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมที่ตนเองจะแปลก่อน เมื่อแปลแล้วถ้าเป็นเรื่องที่ยากต่อความเข้าใจก็ควรตรวจสอบกับเจ้าของภาษาแปลเพื่อที่จะไม่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้

การที่ผู้แปลจะมีความเข้าใจในหลักพุทธธรรมอย่างถูกต้องได้นั้นจะต้องมีปัจจัยสำคัญหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกันอยู่ ตามหลักของพุทธศาสนา ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจมี ๒ อย่าง คือ ปรโตโฆสะและโยนิโสมนสิการ ปรโตโฆสะ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากการอาศัยปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นหลัก ส่วนโยนิโสมนสิการ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากไตร่ตรอง วิเคราะห์ที่ใคร่ครวญด้วยตนเอง ถือเป็นปัจจัยภายในที่มีบทบาทสำคัญยิ่งของการมีชีวิตอยู่ด้วยปัญญาที่แท้จริง

บทความนี้จึงมุ่งเสนอความหมายของการแปล กระบวนการแปล เป้าหมายในการแปล ปัญหาการแปล โดยเน้นจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม ประวัติการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาต่างประเทศ หลักในการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาอังกฤษ และปัญหาในการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้กับการทำงานแปลเป็นอย่างดีได้

ความหมายของการแปล

Mildred M. Larson กล่าวว่า "Translation consists of transferring the meaning of source language into the receptor language. This is done by doing from the form of the first language to the form of a second language by way of semantic structure. It is meaning which is being transferred and must be held constant. Form changes only."²

หมายความว่า การแปลประกอบไปด้วยการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ฉบับแปล ทำได้โดยเปลี่ยนจากรูปแบบของภาษาแรกไปสู่รูปแบบของภาษาที่สองด้วยโครงสร้างทางความหมาย โดยที่ยังคงรักษาความหมายเอาไว้ มีแต่เพียงรูปแบบเท่านั้นที่เปลี่ยนไป

สิทธา พินิจภูวดล กล่าวว่า "การแปลคือการสามารถถ่ายทอดวิญญาณของต้นฉบับออกมาให้ได้ และให้สามัญชนสามารถเข้าใจได้"³

"การแปลเป็นการวิเคราะห์ความหมายของภาษาโดยพิจารณาจากหน้าที่ของคำ และความหมายของคำตามแนวภาษาศาสตร์"

² Larson, M.L. **Meaning-based Translation : A Guide to Cross-Language Equivalence.** (London : University Press of America, 1984), p. 3.

³ สิทธา พินิจภูวดล, **คู่มือนักแปลอาชีพ**, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์, 2542), หน้า 12-13.

"การแปลในปัจจุบัน คือการถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งโดยรักษารูปแบบ คุณค่า และความหมายในข้อความเดิมไว้อย่างครบถ้วน รวมทั้งความหมายแฝง ซึ่งได้แก่ความหมายทางวัฒนธรรม ประชญา ความรู้สึก ฯลฯ"

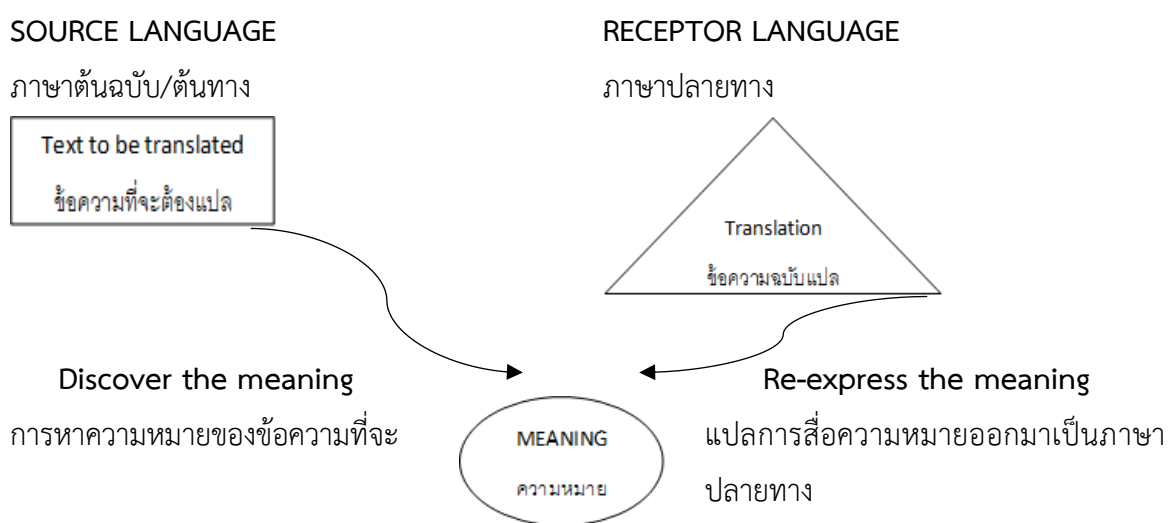
อัจฉรา ไสค์ตรูไกล กล่าวว่า "การแปล คือการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งให้ได้ ตรงกันซึ่งเท่ากับว่า ผู้แปลต้องพยายามให้อ่านที่อ่านข้อความแปลเข้าใจในสิ่งเดียวกับผู้อ่านจากต้นฉบับ"⁴

จากความหมายการแปลที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจาก ภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยมีองค์ประกอบหลักสามส่วนด้วยกันส่วนแรกคือ ภาษาต้นฉบับ (Source Language) ส่วนที่สองคือ ภาษาแปลหรือภาษาเป้าหมาย (Target Language) และส่วนสุดท้ายคือ นักแปล (Translator) ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ซึ่งผู้แปลต้องมีความรู้ทั้งในด้าน ภาษาศาสตร์ การสื่อสาร วัฒนธรรมตลอดจนประสบการณ์และความรู้เฉพาะทางอื่นๆ เพื่อที่จะได้แปลความหมาย ให้ผู้รับสารเข้าใจได้ตรงตามเจตนาของผู้ส่งสาร โดยภาษาฉบับแปลต้องคงความรู้ถูกต้องแม่นยำทั้งความหมาย ความเป็นธรรมชาติของภาษา อารมณ์ความรู้สึก และลีลาการเขียน

กระบวนการแปล

Mildred M. Larson กล่าวว่าไว้ว่าการแปลประกอบด้วยการศึกษาคำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ สถานการณ์สื่อสาร และบริบททางวัฒนธรรมของภาษาต้นทาง จากนั้นผู้แปลจึงวิเคราะห์องค์ประกอบเหล่านี้เพื่อกำหนดความหมายและแปลออกมาเป็นภาษาปลายทางที่มีความหมายตรงกัน โดยใช้คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาปลายทาง โดยไม่ลืมที่จะคำนึงถึงความเหมาะสมและบริบททางวัฒนธรรม การนิยามดังที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับแผนภูมิที่ลาร์สัน แสดงขั้นตอนการแปลที่เรียกว่า meaning-based translation ต่อไปนี้⁵

ภาพประกอบที่ 1 OVERVIEW OF THE TRANSLATION TASK

⁴ อัจฉรา ไสค์ตรูไกล, **จุดมุ่งหมาย หลักการ และวิธีการแปล = Nature and Method of Translation**. พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ: หานนคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543), หน้า 14.

⁵ Larson, M.L. **Meaning-based Translation : A Guide to Cross-Language Equivalence**. London : University Press of America, 1984, pp. 25-28.

ปัจจัยที่มีผลต่อการแปล

ฮาน เจ. แฟมเมอร์ (Hans J. Vermeer) ได้กล่าวไว้ในทฤษฎี Skopos ว่า การแปลเป็นการผลออกจากวัฒนธรรมในตัวบทต้นฉบับมาสู่วัฒนธรรมปลายทาง เป็นการสร้างตัวบทใหม่ของ "สาร" ที่ต้องการส่ง เป็นการนำเสนอข้อมูลในอีกวัฒนธรรมหนึ่งตามความต้องการของสังคมใหม่ ซึ่งผู้แปลต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญต่อไปนี้

1. ผู้แปลต้องตีความต้นฉบับก่อนในฐานะที่เป็นผู้รับสาร เพราะผู้แปลไม่ได้ทำหน้าที่ในการส่งต่อเนื้อความที่มีอยู่ในตัวบทต้นฉบับเท่านั้น
2. ผู้แปลต้องเลือกหรือกำหนดหน้าที่สำหรับงานแปล เมื่อผู้แปลเลือกหรือกำหนดหน้าที่ที่ต่างกันให้กับงานแปลชิ้นหนึ่งๆ ก็ทำให้เลือกวิธีการแปลที่แตกต่างกันไป
3. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ตัวบทต้นฉบับหนึ่งๆจะถูกสร้างขึ้นเพื่อทำหน้าที่อย่างหนึ่ง เมื่อมีการแปลมาเป็นอีกภาษาหนึ่งและผู้อ่านงานแปลมาอยู่ในอีกวัฒนธรรมหนึ่งไม่ใช่วัฒนธรรมเดียวกับตัวต้นฉบับแล้ว ผู้แปลจะต้องคำนึงว่าควรจะให้งานแปลคงหน้าที่เดิมหรือไม่⁶

ประวัติของการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

บังอร สว่างวโรรส กล่าวไว้ว่า สมัยกรุงศรีอยุธยาซึ่งอยู่ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากพวกสอนศาสนาได้พิมพ์หนังสือคำสอนคริสต์ศาสนาเป็นภาษาไทยรวมทั้งมีการพิมพ์ขึ้นอีกในรัชกาลที่ 4 ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นและการศึกษา การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การสอนแปลก็ได้มีขึ้นอย่างเป็นทางการ

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยได้มีการแพร่หลายเพิ่มขึ้นในหลายสาขาเช่น ข่าวนิตยสาร บทความ นวนิยาย นิทาน บทละคร เป็นต้น อันเนื่องมาจากมีผู้รู้ภาษาอังกฤษมากขึ้น

การแปลในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมีการแพร่หลายและมีการพัฒนาสูงมาก มีการแปลหนังสือประเภทต่างๆจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย และการแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ การแปลเกิดขึ้นเป็นอาชีพและธุรกิจ จึงมีการสอนแปลในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง⁷

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชยังทรงสนพระทัยในงานแปลและทรงงานแปลไว้มากมาย⁸

ประวัติการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาต่างประเทศ

บังอร สว่างวโรรส ได้กล่าวว่า จากการแปลหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งได้ปรากฏอยู่ใน “จดหมายเหตุลาลูแบร์” โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ได้ทรงแปลจดหมายเหตุลาลูแบร์เป็นภาษาไทย และ

⁶ Hans, V. A Skopos Theory of Translation. (Heidelberg : TextCon Text, 1996), pp. 148-149.

⁷ บังอร สว่างวโรรส, การแปล:หลักพระพุทธศาสนา, วารสารภาษาปริทัศน์ ปีที่8 ฉบับพิเศษ, พ.ศ. 2530.

⁸ กัญดา ธรรมมงคล, พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, วารสารปริทัศน์, ฉบับที่ 15, พ.ศ.2537.

ทรงพบว่าการแปลเรื่องราวที่ลาลูแบร์นำตีพิมพ์ในจดหมายเหตุนั้น ผู้แปลคงเป็นบาทหลวงฝรั่งเศสในกรุงศรีอยุธยา ซึ่งการแปลนั้นกลายเป็นสิ่งที่ไม่ตรงตามพระพุทธศาสนา⁹

การแปลในยุคแรกเริ่มน่าจะเป็นการแปลจากมิชชันนารี ปรากฏในจดหมายเหตุของลาลูแบร์ในยุครัตนโกสินทร์ ซึ่งอยู่ในหนังสือชื่อ “The Wheel of Law” หรือ “Buddhism” เขียนโดย Henry Alabaster¹⁰

การแปลหนังสือพระพุทธศาสนาภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ ได้มีหลักฐานไว้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระองค์แรกที่แปลหลักพระพุทธศาสนาเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ชาวต่างประเทศได้รับความรู้ทางศาสนา

ในสังคมปัจจุบันการแปลเกิดจากความศรัทธาในหลักพระพุทธศาสนาของผู้แปลในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไปยังชาวโลก โดยแปลคำสอนพระธรรมเทศนาของพระอาจารย์ที่สำคัญและคำสอนทางด้านการกรรมฐาน ซึ่งคนแปลเป็นทั้งภิกษุและฆราวาสทั้งคนไทยและต่างชาติ เพื่อประกาศคุณงามความดีและผลงานทางพระพุทธศาสนาของพระอาจารย์ที่เป็นต้นแบบอันดีงาม¹¹

แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ว่า พุทธธรรมเป็นคำสอนที่มุ่งสำหรับคนทุกประเภท ทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ คือ ครอบคลุมสังคมทั้งหมดและลักษณะทั่วไปของพุทธธรรมนั้น สรุปได้ 2 อย่าง คือ

1. แสดงหลักความจริงสายกลาง ที่เรียกว่า “มัชฌิมนธรรม” หรือเรียกเต็มว่า “มัชฌิมนธรรมเทศนา” ว่า ด้วยความจริงตามแนวของเหตุผลบริสุทธิ์ตามกระบวนการของธรรมชาติ นำมาแสดงเพื่อประโยชน์ทางปฏิบัติในชีวิตจริงเท่านั้น ไม่ส่งเสริมความพยายาม ที่จะเข้าถึงสัจธรรมด้วยวิธีถกเถียงสร้างทฤษฎีต่างๆ ขึ้นแล้วยึดมั่น ปกป้องทฤษฎีนั้นๆ ด้วยการแก่งความจริงทางปรัชญา

2. แสดงข้อปฏิบัติสายกลาง ที่เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” อันเป็นหลักการครองชีวิตของผู้ฝึกอบรมตน ผู้รู้เท่าทันชีวิต ไม่หลงมกมาย มุ่งผลสำเร็จคือความสุข สะอาด สว่าง สงบ เป็นอิสระ ที่สามารถมองเห็นได้ตั้งแต่ในชาตินี้ ในทางปฏิบัติ ความเป็นสายกลางนี้ เป็นไปโดยสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น สภาพชีวิตของบรรพชิต หรือ คฤหัสถ์ เป็นต้น¹²

Peter Della Santina ได้กล่าวไว้ว่า ในประเทศยุโรปและอเมริกา พระพุทธศาสนาได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ในด้านความก้าวหน้าแห่งภูมิปัญญา มีเหตุผล มีความทันสมัย แต่ในประเทศทางตะวันออกเฉียงใต้ผู้คนส่วนมาก กลับมองพระพุทธศาสนาว่า เป็นสิ่งที่ล้าสมัย ไม่มีเหตุผล และผสมผสานด้วยความเชื่อที่ผิดๆ ซึ่งเป็นลบกับพระพุทธศาสนาในดินแดนแถบนี้ จากข้อสังเกตนี้ทำให้เราทราบข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งว่า พระพุทธศาสนาในดินแดนตะวันออกถูกมองว่า เป็นเพียงจารีตที่ผิวเผินและมีความเป็นนามธรรมอย่างสูงมาก แต่ในประเทศตะวันตกที่มองพระพุทธศาสนาแบบเหตุผลอย่างลึกซึ้ง กลับเห็นว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติที่

⁹ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์, จดหมายเหตุลาลูแบร์ ตอน 2 เล่ม 2, องค์การค้าของคุรุสภา, พ.ศ.2504, หน้า 97.

¹⁰ Alabaster Henry. *The Wheel of Law-Buddhism*. Delhi : Indological Book House, 1972, pp. 76.

¹¹ บัณฑิต วรโรจน์, การแปล : หลักพระพุทธศาสนา , วารสารภาษาปริทัศน์ ปีที่8 ฉบับพิเศษ, พ.ศ 2530.

¹² พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), *พุทธศาสนากับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลนคิมทอง, พ.ศ. 2532.

สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล ไม่มีอคติ ไม่เลือกความแตกต่างระหว่างบุคคล สังคม วัฒนธรรมเป็นต้น ซึ่งทำที่และลักษณะดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งของพระพุทธศาสนาที่เน้นการปฏิบัติด้านในมากกว่ารูปแบบภายนอกของพฤติกรรมทางศาสนา เน้นย้ำให้ทุกคนพัฒนาจิต มีใจเรื่องการแต่งตัว การรับประทานอาหาร เป็นต้น¹³

ปัญหาในการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาอังกฤษ

วิชญ์ กอปรสิริพัฒน์ กล่าวไว้ว่า การแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาอังกฤษ มีปัญหาในด้านต่างๆดังต่อไปนี้

1. ปัญหาโครงสร้างของภาษาอังกฤษที่แตกต่างกับของภาษาของภาษาไทย

โครงสร้างของวลีและประโยคของทั้ง 2 ภาษา มีทั้งส่วนที่แตกต่างและส่วนที่คล้ายกันและความวิตกกังวลก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การแปลไม่ประสบความสำเร็จ จึงทำให้เกิดการแปลผิด สะกดผิดหรือใช้หลักไวยากรณ์ไม่ถูกต้อง

2. ปัญหาด้านคำศัพท์ ผู้แปลต้องรู้โครงสร้างของศัพท์และคำ หากผู้แปลมีความรู้คำศัพท์น้อย

จะทำให้การถ่ายทอด ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีประสิทธิภาพในการแปล

3. ความแตกต่างด้านวัฒนธรรมที่มีผลต่อการแปล การใช้สำนวนและวลีที่มีนัยทางวัฒนธรรม ที่อาจจะเข้าใจและแปลผิดได้ เพราะการแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งต้องรักษาความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมเช่นเดียวกับเอกลักษณ์ด้านภาษาของภาษานั้นๆ¹⁴

4. ปัญหาด้านไวยากรณ์ Marshall ได้กล่าวว่า ไวยากรณ์ หมายถึง สิ่งที่ทำได้และสิ่งที่ทำไม่ได้ ในภาษาอังกฤษ การสะกดคำและการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ต้องการ การจัดโครงสร้างคำในลำดับที่ต้องการ ใช้ภาษาอังกฤษที่ต้องการ ซึ่งผู้แปลต้องรู้จักเรียบเรียงประโยคให้เป็นข้อความที่สามารถสื่อสารและทำให้ผู้อ่านเข้าใจในแนวความคิดของผู้แปล¹⁵

หลักในการแปลหลักพุทธธรรมเป็นภาษาอังกฤษ

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์ ได้กล่าวถึง หลักการแปลไว้ดังนี้

1. การถ่ายทอดความหมายต้องสมบูรณ์และถูกต้อง ซึ่งไม่ต้องต่อเติม ตัดทอนหรือใส่ความเห็นของผู้แปลและการแปลต้องรักษาภาษาเหมือนต้นฉบับ
2. ความชัดเจนจากการแปล การเรียบเรียง การเลือกใช้คำ ตลอดจนการอ่านทบทวนแบบมีระบบงานแปลที่ถูกต้องอาจอ่านเข้าใจยาก เนื่องจากมีโครงสร้างภาษาสลับซับซ้อน จึงควรใช้ศัพท์ที่ไม่คลุมเครือ
3. ความเป็นธรรมชาติของงานแปลโดยการเรียบเรียงและปรับสำนวนแปลร่างที่หนึ่ง ไม่ควรยึดติดกับรูปแบบของภาษา แต่ควรยึดความหมายเป็นสำคัญ¹⁶

¹³ Peter Della Santina. *The Fundamentals of Buddhism*. CA : Chico Dharma Study Foundation, 1997, pp. 4-5.

¹⁴ วิชญ์ กอปรสิริพัฒน์. *การแปลตามหลักภาษาศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

¹⁵ Marshall, C., *The effects of grammar understanding on second language acquisition*. (ERIC Database, 1997), P.54

สรุป

การแปลต้องอาศัยทักษะในการอ่านและเขียน อ่านเพื่อความเข้าใจ คือ เข้าใจเนื้อเรื่อง ความหมายของข้อความในภาษาต้นฉบับ และเขียนเพื่อถ่ายทอดให้ถูกต้องตามความเข้าใจ ตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนภาษาต้นฉบับ และคงอรรถรสเดิมไว้ นอกจากนั้นการแปลต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจภาษาถึง ๒ ภาษา คือ ภาษาต้นฉบับและภาษาแปลเพื่อถ่ายทอดและสื่อความหมายได้ถูกต้องและเป็นภาษาแปลที่ดี นอกจากนั้นยังต้องการความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับซึ่งอาจจะแตกต่างจากภาษาแปล วัฒนธรรมของชาติผู้เขียนจะแสดงออกหรือแฝงอยู่ในข้อเขียนของเขาเสมอ ถ้าผู้แปลขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับแล้ว เขาอาจจะแปลหรือตีความหมายของภาษาต้นฉบับผิดไปได้

การแปลโดยทั่วไปเป็นเรื่องที่ง่ายกว่าการแปลหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผู้แปลควรรอบคอบและระมัดระวัง ควรหาความรู้ในหลักธรรมที่จะแปลเสียก่อน เพื่อที่จะไม่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการแปลโดยควรตรวจสอบกับเจ้าของภาษาแปลด้วย

เอกสารอ้างอิง

กัญดา ธรรมมงคล, พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, วารสารปริทัศน์, ฉบับที่ 15, พ.ศ.2537.

บังอร สว่างวโรรส, การแปล : หลักพระพุทธศาสนา, วารสารภาษาปริทัศน์ ปีที่ 8 ฉบับพิเศษ, พ.ศ 2530.

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์, จดหมายเหตุศาลูแบร์ ตอน 2 เล่ม 2, องค์การค้าของคุรุสภา, พ.ศ.2504.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), พุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง, พ.ศ. 2532.

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์. 2549. การแปลอังกฤษเป็นไทย : ทฤษฎีและเทคนิค. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สิทธา พินิจภูวดล, คู่มือนักแปลอาชีพ, กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์, 2542.

อัญญา ไสค์ตระกูล, จุดมุ่งหมาย หลักการ และวิธีการแปล = Nature and Method of Translation. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

Alabaster Henry. The Wheel of Law-Buddhism. Delhi : Indological Book House, 1972.

Hans, V. A Skopos Theory of Translation. Heidelberg: TextCon Text, 1996.

Marshall,C.,The effects of grammar understanding on second language acquisition.

(ERIC Database,1997), P.54

Newmark, P. A Textbook of Translation. London : Prentice Hall International, 1988.

¹⁶ พัทรี โภคาสัมฤทธิ์. 2549. การแปลอังกฤษเป็นไทย : ทฤษฎีและเทคนิค. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- Larson, M.L. **Meaning-based Translation : A Guide to Cross-Language Equivalence.** London : University Press of America, 1984.
- Peter Della Santina. **The Fundamentals of Buddhism.** CA : Chico Dharma Study Foundation, 1997